

[Axel Berg.]

staaet, kommer ved Uddelingen af disse Midler de Husejere ikke i Betragtning, som ikke har haft underforsikret for den Udgift, Istandsættelsen af Ejendommene faktisk er efter det nugældende Omkostningsniveau. Da der her er Tale om en ganske ekstraordinær Situation, afventer de bomberamte fra Bornholm med Forventning og Tillidsfuldhed den højtærede Indenrigsministers Stilling til denne Sag.

Med Henblik paa de paa Bornholm for Tiden særlig raadende Forhold vil jeg meget gerne stille den højtærede Udenrigsminister det Spørgsmaal, hvor meget der ligger bag ved de paa Bornholm verserende Rygter, som for øvrigt ogsaa har været gengivet i Pressen og i Korthed gaar ud paa dette, at de russiske Militærstyrker har truffet Forberedelser til at forlade Bornholm inden Aarets Udgang. Jeg skal ikke nærmere begrunde Spørgsmaalets Fremkomst, men vil dog ikke lægge Skjul paa, at hele Befolkningen derovre med største Glæde ser hen til den Dag, hvor helt normale Tilstande igen indtræder. Det skulde glæde mig, om den højtærede Udenrigsminister kunde give et Svar paa det her stillede Spørgsmaal.

Mogens Fog: Efter det ærede Medlem Hr. Hvidbergs Indlæg i denne Debat har flere Talere fra forskellige Partier paapeget Nødvendigheden af en øget Statsstøtte til videnskabelig Forskning. Jeg vil gerne give min fulde Tilslutning til disse Indlæg. Ogsaa for mig staar det saaledes, at Tidspunktet er inde til gennemgribende Reforme med Hensyn til Forskningen i vort Land, ikke af Hensyn til Videnskaben som saadan eller dens Dyrkere, men ene og alene for at Danmark ogsaa ud i Fremtiden skal kunne hævde sig som en af de førende Kulturnationer.

Der er i de senere Aar i de store krigsførende Lande ofret langt større Summer i Forskningsøjemed end nogen Sinde tidligere, og de praktiske Resultater, som det videnskabelige Arbejde har medført, har givet saa høje Renter, at Erfaringerne utvivlsomt vil blive udnyttet ogsaa i Fremtidens Tjeneste. Kort før Krigen foretog en engelsk Videnskabsmand J. D. Bernal en Beregning over, hvor stort et Udbytte de Summer afkastede, som blev investeret i Forskning af direkte Interesse for Industrien, og man kom til det Resultat, at Udbyttet kunde gaa op til 700—800 pCt. aarlig.

Selv om man ikke paa alle Felter vil kunne paavise saa opmuntrende Gevinster, er det dog et Faktum, at den Udvidelse af

vor Erkendelse, som Forskningen betyder, er al Fremskridts Moder. Og vi, som skal opbygge Efterkrigstidens Verden, ved, at kun kulturelle, sociale og tekniske Fremskridt kan sikre Menneskeheden Velfærd og Fred ud i Fremtiden. Derfor er det med fuld Føje, Videnskabens Problemer ogsaa i denne Sal tages op til alvorlig Drøftelse paa dette Tidspunkt.

Imidlertid forekommer det mig, at man ofte er tilbøjelig til først og fremmest at fæstne sig ved de Forskningsgrene, som tager Sigte paa direkte praktisk anvendelige Resultater. Hvor betydningsfuldt det end er at sætte ind her, maa man dog ikke glemme den frie teoretiske Forskning, hvis Virksomhed er de Rødder, hvoraf den anvendte Videnskab suger sin Næring. Medens det nogenlunde let lader sig overse og beregne, i hvor høj Grad det lønner sig at foretage Undersøgelser, som kan faa Betydning f. Eks. for Konserveringsindustrien, er det umuligt at kalkulere i Penge, hvilken Værdi f. Eks. en udvidet Adgang til teoretiske, kemiske Studier vil betyde, og dog er den Del af Videnskaben, som beskæftiger sig med rent teoretiske Problemer, en absolut Forudsætning for de Undersøgelser, som kan give umiddelbare økonomiske Resultater. En fri teoretisk Arvelighedsforskning er saaledes Grundlaget for Fremskridt inden for det forædlede Husdyrbrug og Planteavl, og det samme gælder paa alle andre Omraader.

Nu kan vi herhjemme ikke slaa os til Ro med, at der i andre Lande ofres og skabes inden for Forskningen, og at Nyopdagelserne staar til vor Disposition i Kraft af deres internationale Offentliggørelse. Det gælder her som overalt, at det enkelte Land maa gøre sin selvstændige Indsats i Konkurrence med og i Samarbejde med de andre Nationer. Kun derved fremmer vi en livskraftig Udvikling for vort eget Land og bidrager til, at Verdenssamfundet gør Fremskridt.

Jeg føler Trang til at understrege, at disse Betragtninger ikke alene har Gyldighed med Hensyn til de naturvidenskabelige Fag, men ogsaa med Hensyn til de humanistiske. Selv om man her hverken i tredje eller fjerde Led kan paavise materielle, haandgribelige Gevinster af en investeret Kapital, maa det dog være klart, at en teoretisk Indsats i Sprogforskning, i Historie, i Filosofi o. s. v. er af afgørende Betydning for hele det almindelige Kulturniveau i et Land.

Der blev her i Tinget i 1943 ført en Debat om Oprettelsen af et teknisk-viden-